Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

[redacted]

[redacted]

Aan Stas VWS
Cc MMZ

Deadline: 12 februari 2024

TER BESLISSING

Directoraat Generaal Volksgezondheid
Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie

Opgesteld door
[redacted]

Datum
10 januari 2024

Kenmerk
3756105-1060188-VGP

Uw kenmerk

Bijlage(n)
6

nota

Verscheidene onderwerpen drugs

1. Aanleiding

Op het terrein van drugspreventie zijn diverse rapporten en nieuwsberichten gepubliceerd of gereed voor publicatie. Met deze brief verzendt u deze naar de Tweede Kamer.

Voorts informeert u de TK over het jaarverslag van de NRV (conform het Instellingsbesluit) en de voorgenomen aanpassing van het Opiumwetbesluit voor lachgas.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met versturing van de brief.

3. Kernpunten

Het Grote Uitgaansonderzoek 2023

Het Trimbos-instituut heeft in 2023 het Grote Uitgaansonderzoek uitgevoerd onder uitgaanders tussen de 16 en 35 jaar die in het jaar voorafgaand aan het onderzoek minstens één keer een feest, festival, club of discotheek hadden bezocht. Daarnaast is in de meting van 2023 gekeken naar intenties om te stoppen of minderen met gebruik, risicoperceptie, zelf-therapeutisch gebruik van psychedelica, drogeren en veiligheid in het uitgaansleven. De uitkomsten van het onderzoek zijn op enkele punten zorgwekkend. Zo is het gebruik van de NPS'en 3-MMC en 4-MMC de afgelopen jaren fors gestegen (er wordt ook een stijging in het aantal drugsincidenten na gebruik van 3-MMC of 4-MMC waargenomen zie bevinding monitor drugsincidenten 2022) en is het gebruik van cocaïne en ecstasy onder de groep uitgaanders gestegen. Het gebruik van ketamine stabiliseerde juist. Ook is het aantal ervaren klachten bij gebruik van cocaïne en ketamine fors gestegen.

Bevindingen monitor drugsincidenten 2022

Het Trimbos-instituut houdt aan de hand van de Monitor Drugsincidenten (MDI) actuele gegevens bij over de aard en omvang van druggerelateerde gezondheidsincidenten in Nederland. De gegevens zijn afkomstig van de afdelingen spoedeisende hulp van ziekenhuizen, ambulancediensten, forensisch artsen, EHBO-posten op grootschalige evenementen en het Letsel Informatie Systeem (LIS) van VeiligheidNL. De MDI registreert niet alle drugsincidenten, maar geeft wel een goed beeld van de acute problemen die zich voordoen na drugsgebruik. In de brief gaat u in op de belangrijkste bevindingen, waaronder:

het aantal meldingen van incidenten (6.411 in totaal) was in 2022 weer op het niveau van voor de COVID-19-pandemie. De meeste meldingen betroffen incidenten met ecstacygebruik (26% van het totaal). Het aandeel patiënten met ernstige vergiftigingsverschijnselen was hierbij in 2022 fors hoger dan vóór de COVID-19-pandemie. Opvallend waren verder de ernst van veel van de incidenten met cannabis (bijvoorbeeld (sub)comateuze toestand, geagiteerd); een sterke toename van incidenten met 3- en 4-MMC (vaak in combinatiegebruik met andere middelen); en een lichte daling (naar 2%) van het aantal gemelde incidenten met lachgas na een jarenlange stijging, waarbij er wel meer meldingen waren van patiënten met neurologische schade na excessief lachgasgebruik. Met 16% van de geregistreerde drugsincidenten is het aandeel GHB opvallend hoog gezien het beperkte gebruik in de bevolking. Bij patiënten die sterke opioïde pijnstillers hadden gebruikt, ging het opvallend vaak om een doelbewuste overdosering in het kader van een suïcidepoging.

Druggerelateerde sterfte 2022

In de Nationale Drug Monitor van het Trimbos-instituut worden de laatste cijfers over het gebruik van alcohol, tabak en drugs in kaart gebracht. Daarin staan ook cijfers en gegevens met betrekking tot druggerelateerde sterfte, de laatste cijfers uit 2022 worden hieraan toegevoegd. Uit cijfers van de Doodsoorzakenstatistiek van het CBS blijkt dat het aantal geregistreerde sterfgevallen na drugsgebruik in 2022 verder is gestegen van 298 in 2021 naar 332 in 2022. Deze stijging is in 2014 gestart en wordt vooral veroorzaakt door een toename in het aantal sterfgevallen na het gebruik van opioïden, zoals heroïne of medische opioïden, zoals oxycodon.

Kerncijfers Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem 2017 - 2022

De kerncijfers van het Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem (LADIS) geven een landelijk beeld van primaire en secundaire verslavingsproblematiek van onder andere alcohol, cannabis, opiaten, cocaïne en gokken in de verslavingszorg in de jaren 2017-2022. Daarnaast geeft LADIS informatie over bijvoorbeeld de leeftijdsverdeling van patiënten en hoeveel mensen behandeld worden bij verslavingszorginstellingen. De cijfers van de afgelopen jaren laten geen grote verschuivingen zien, het aantal personen in de verslavingszorg ligt jaarlijks rond de 60.000. Alcoholproblematiek heeft hierin het grootste aandeel (ongeveer 44% in 2022). Na alcohol is cannabisproblematiek de tweede meest voorkomende problematiek in de verslavingszorg.

Jaaroverzicht meldpunt nieuwe drugs

Het Trimbos-instituut heeft de jaarrapportage 2022 van het meldpunt nieuwe drugs (MND) opgesteld. Het MND verzamelt via diverse partners informatie over de op de Nederlandse markt aanwezige nieuwe psychoactieve stoffen (NPS). De informatie is afkomstig van onder andere het Douane Laboratorium, het NFI en het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) en wordt aangevuld met informatie van de Monitor Drugs Incidenten (MDI) en het Nationaal Vergiftigingen Centrum (NVIC).

Jaarverslag Nationaal Rapporteur verslavingen

De Nationaal Rapporteur Verslavingen (NRV) heeft in het zijn jaarverslag een overzicht gegeven van de uitgevoerde activiteiten uit het eerste jaar, de vormgeving van het instituut NRV en de werkwijze. Hierin worden de brieven (een update over de start van het rapporteurschap; adviezen naar aanleiding van het

initiatiefwetsvoorstel tot de wijziging van de Alcoholwet; adviezen aan politieke partijen voor de verkiezingen met betrekking tot verslavingen) en rapporten (over de wet kansspelen op afstand en kennissynthese over verslavingen) die zijn verstuurd toegelicht. Ook benoemd de NRV een aantal trends en ontwikkelingen op het gebied van verslavingen in relatie tot online gokken, cannabisgebruik, cocaïnegebruik, gebruik (synthetische) opioïden. Daarnaast reflecteert de NRV op het NPA, benoemd thema's van aandacht binnen de verslavingszorg (), de kennislacunes, prioriteiten voor 2024 en het advies om toe te werken tot een visie op verslaving vanuit de VWS. Tot slot is er een ook een paragraaf omtrent financiële verantwoording.

Aanpassing Opiumwet lachgasverbod
Lachgas is per 1 januari 2023 verboden. Twee legale toepassingen (als voedingsadditief en als industriële toepassing) zijn hiervan uitgezonderd en zijn nog steeds toegestaan. De handel in medische hulpmiddelen en geneesmiddelen met lachgas zijn ook toegestaan, maar hier dient wel een Opiumwetontheffing voor te zijn verleend. Naar aanleiding van vragen uit de sector is opnieuw bekeken en aan u voorgelegd of het lachgasverbod van toepassing dient te zijn op medische hulpmiddelen en op geneesmiddelen. Het eisen van een ontheffing voor de handel in medische hulpmiddelen binnen de EER blijkt in strijd te zijn met Europees recht en is daarom niet toegestaan. Om dezelfde voorwaarden voor medische hulpmiddelen met lachgas (ongeacht de exportbestemming) te hanteren, heeft u eerder al ingestemd met het laten vervallen van de ontheffingsplicht door medische hulpmiddelen uit te zonderen van het lachgasverbod. Gelet op het voorgaande kan niet goed worden beredeneerd waarom alleen nog voor de toepassing van lachgas als geneesmiddel, waarvoor reeds een vergunningensysteem op grond van de Geneesmiddelenwet geldt, een ontheffing zou moeten worden verlangd. Daarom heeft u vervolgens ook ingestemd met het uitzonderen van geneesmiddelen van het lachgasverbod. In de Kamerbrief wordt dit toegelicht en aangekondigd dat een wijziging van het Opiumwetbesluit in procedure zal worden gebracht. Ook wordt de Kamer geïnformeerd dat vooruitlopend op deze voorgenomen aanpassing van de regelgeving het lachgasverbod ten aanzien van de betreffende handel door de IGJ niet zal worden gehandhaafd.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek
De afgelopen maanden is er veel politieke aandacht geweest over drugspreventie in het kader van het debat over toevoeging van NPS'en aan de Opiumlijst. Daarnaast zijn ook de gevolgen van het reguleren van de onlinegokmarkt op het gokgedrag.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie
De afgelopen tijd is er veel aandacht geweest voor het experiment gesloten coffeeshopketen, het congres in Amsterdam over de regulering van drugs en de campagne van Rotterdam om gebruikers kenbaar te maken dat het gebruik van drugs bijdraagt aan ondermijning.

c. Financiële en personele gevolgen

Nvt

d. Juridische aspecten haalbaarheid
Nvt

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
Onderdelen van de brief zijn afgestemd met oa het Ministerie van JenV, Trimbos IVZ en het OM.

f. Gevolgen administratieve lasten
Nvt

g. Toezeggingen
De toezeggingen om de kerncijfers van het LADIS 2017 – 2022 te delen.

In de brief wordt toegezegd met een reactie te komen op de aanbevelingen uit het jaarverslag van de NRV.

h. Fraudetoets
Nvt

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.